

ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА ОСВІТА — система фахової підготовки й підвищення кваліфікації військово-медичних працівників різних категорій, яка здійснюється в спеціальних військово-медичних навчальних закладах. В.-м. о. надається разом (після) із заг. мед. освітою або шляхом удосконалення мед. складу. Особи з В.-м. о. мають переваги під час проходження військ. служби (присвоєння військ. звання, призначення на певні посади тощо). У ЗС України у поняття «В.-м. о.» вкладають наступ. зміст: заг.-мед. освіта, доведена до рівня сучас. досягнень мед. науки; вивчення військ. (заг. тактика, статuti тощо) та військ.-мед. (військова токсикологія, радіологія та медичний захист, військова хірургія, військова терапія тощо) дисциплін в обсязі, необхідному для певної мед. спеціальності (лікар, пом. лікаря); введення у всі предмети курсу питань, актуал. для діяльності військ.-мед. працівників. Становлення системи В.-м. о. у державах Європи відбувалося переважно в 17–18 ст. У Росії її формування почалося з моменту створення 1707 школи при Моск. ген. сухопут. шпиталі. Розвиток В.-м. о. залежить від прийнятої у конкрет. країні системи мед. освіти, організації ЗС і порядку їхнього комплектування мед. складом, екон. можливостей. Виділяють 3 типи первин. мед. освіти: орган. поєднання В.-м. о. з первин. заг. мед. освітою у мед. академіях, інститутах, училищах (послідовне і цілеспрям. навч. мед. складу поєднується з військ. вихованням). Такий тип історично склався в Росії із заснуванням у 1798 для навч. військ. лікарів Мед.-хірург. (від 1881 — Військ.-мед.) академії у С.-Петербурзі. До 2-ї світової війни за таким принципом будувалося навч. лікар. складу в Німеччині й Австрії, нині — у Туреччині та деяких ін. країнах. Аналог. порядок діє при підготовці серед. мед. персоналу для ЗС України у Вінн. мед. коледжі. 2-й тип — формування мед. фахівців після повного завершення первин. мед. освіти, що доповнюється навчанням складу, який

призивається на військ. службу, мед., військ. і військ.-мед. дисциплінам в Укр. військ.-мед. академії (УВМА) у Києві. Тривалість навч. — від кількох місяців до 1–3 р. Такий тип переважає у США, Великій Британії, частково у Франції. 3-й тип — орган. поєднання мед. і заг.-мед. освіти на завершал. етапі підготовки мед. фахівців, напр., військ. лікарів на старших курсах мед. інституту (ф-ту). Прикладом такої системи В.-м. о. є підготовка військ. лікарів для ЗС СРСР на військ. ф-тах, засн. у деяких мед. інститутах перед 2-ю світ. війною. Удосконалення знань мед. складу ЗС може проводитись короткостроково (кілька тижнів) або шляхом тимчас. (до 5-ти місяців) прикомандирування на факультет підготовки і підвищення кваліфікації відповідного військ. мед. закладу. В Україні первинну підготовку військ.-мед. працівників здійснюють у мед. ВНЗ, зокрема на ф-тах підготовки військ. лікарів для ЗС України Нац. мед. університету ім. О. Богомольця (Київ), підвищення кваліфікації УВМА та Київ. мед. академії післядиплом. освіти ім. П. Шупика.

Рекомендована література

1. Солярик В., Філіпішин В. Військово-медична освіта в Національному медичному університеті ім. О. О. Богомольця // Агарт. 1996–97. № 5–6;
2. Білий В. Я., Пасько В. В., Солярик В. В. Новий ступінь розвитку системи військово-медичної освіти // Проблеми військ. охорони здоров'я і шляхи її реформування. К., 1998;
3. Пасько В. В. Національна система військово-медичної освіти в Україні // Мед. освіта. 2000. № 1;
4. Пасько В. В. Проблемні питання системи підготовки офіцерів медичної служби запасу і можливі шляхи їх вирішення // БМВ. 2001. № 4.

В. В. Пасько

Бібліографічний опис:

Військово-медична освіта / В. В. Пасько // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-34483>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).